

Brutal etnisk rensning när Skåne blev svenskt

Tv-serien om Snapphanarna var en påminnelse om mörka kapitel i Sveriges historia. Sverige är ett av ytterst få länder i Europa som genomfört etnisk rensning, folkomflyttningar och andra brutala övergrepp i ockuperade områden – och kommit undan med det. Ett av de många synliga bevisen för den svenska triumfen är Karl X Gustavs staty på Stortorget i Malmö. Där sitter han stadigt på sin häst, mannen som ryckte de sydsvenska landskapen från danskarna och gjorde det möjligt för sonen och efterträdaren Karl XI att genomföra den brutala försvenskningen av de erövrade områdena.

Svenskarna lyckades där makthavarna i bland annat Storbritannien, England, Frankrike, Spanien, Belgien och Italien misslyckades. I alla dessa länder förekommer fortfarande mer eller mindre våldsamma lokala motstånd mot centralmakten och ingen segrande ockupationskung skulle sitta någon längre tid kvar på sin sadel på torgen i till exempel Baskien eller på Korsika. Myten om att Sverige är ett land med ett folk och ett språk skapades efter 1809 då det svenska rikets sprängdes och den östra rikshalvan blev storfurstendömet Finland. Sverige som i hundratals år varit ett ganska stort, nästan runt rike med huvudstaden i mitten blev plötsligt ett avlångt Lillsverige med en huvudstad alldeles vid fronten, bara någon timmes seglats från fienden på Åland. För att komma över det trauma som förlusten av de finländska landskapen hade skapat blev Sverige helsvenskt, det vill säga den svenska nationalismen blommade upp. Dalarna blev mönsterlandskapet och den svidande förlusten av Finland botades med nyskriven svensk historia där man lyfte fram kungshögarna i Uppsala, vikingarna och annan historisk kuriosa på gränsen mellan fantasi och verklighet. Allt för att mana fram den falska bilden av att detta Lillsverige egentligen var det riktiga, ursprungliga Sverige.

Inga skolböcker i historia påminner om att Sverige, som det ser ut i dag, är resultatet av många och synnerligen blodiga krig. Få svenskar vet att det inte bara var Skåne som tvingades bli svenskt. Även Halland, Blekinge, Bohuslän, Jämtland, Härjedalen och Gotland är landskap som erövrades i krig och vars befolkning mot sin vilja tvingades att bli svenskar. Då det sista kriget om Skåne 1675 inleddes hade landskapet 180?000 invånare, år 1718 var de 132?800, en minskning med 26 procent. Cirka 15?000 flydde till Danmark, det vill säga 8,5 procent av befolkningen. Totalt utskrev Sverige fram till 1713 cirka 30?000 skånska pojkar till den svenska armén. Många av dem tvångsförflyttades till Baltikum. Samtidigt inkvarterades svenskar i de skånska byarna, där de uppmanades att gifta sig med skånska flickor och försöka överta gårdarna. Försvenskningen skedde på flera plan. Det väpnade motståndet slogs ner med järnhand i byarna, samtidigt som svenskarna bedrev intensiv psykologisk krigföring. De danska prästerna byttes ut mot svenska som givetvis bara predikade på svenska. Alla danska böcker drogs in och förbjöds, liksom all kontakt med Danmark.

Majoriteten av befolkningen i Skåne kunde varken läsa eller skriva, vare sig danska eller svenska. Därför infördes nu raffinerade försvenskningssinstrument: ABC-boken, den svenska psalmboken, Altarboken för svenska gudstjänster och Luthers lilla katekes. Eftersom det var kyrkoplikt tvingades befolkningen till kyrkan för att lyssna på de svenska predikningarna och barnen undervisades bara på svenska. För att

skåningarna inte skulle glömma vem som nu var deras herre, sattes Karl XI:s namnchiffer upp i varje kyrka. För att snabbt få fram svensktalande kyrkoherdar, lärare och statliga tjänstemän grundades 1668 universitetet i Lund. Inte bara skåningarna gjorde motstånd. Det fanns motståndsrörelser också i Halland, Bohuslän, Jämtland och Härjedalen, där befolkningarna gjorde vad de kunde för att slippa bli svenskar. Det fanns snapphanar i Halland och en gerillarörelse på Tjörn och Orust. Även här tystades motståndet med brutala metoder och folkomflyttning.

I Jämtland och Härjedalen var invånarna kulturellt och ekonomiskt inriktade västerut, mot Norge. I Jämtland avrättades en kyrkoherde och tretton bönder för att de hjälpt sina forna landsmän mot de svenska ockupanterna. Ännu trettio år senare kallades jämtarna för "ett avogt och ont folk" och ännu i denna dag finns det många jämtar, för att inte nämna gotlänningar, som undrar varför de ska ta order från Stockholm. Försvenskningen var så effektiv och den centralstyrda propagandan så skicklig, att majoriteten av Sveriges befolkning i dag tror att Sverige alltid varit ett land med ett folk och ett språk, att befolkningen i alla våra landskap egentligen alltid varit svenskar, men att vissa delar periodvis varit ockuperade av grannländerna. Den centralstyrda svenska propagandan efter 1809 har fått befolkningen att tro att Sverige nu har sina "naturliga" gränser, trots att till exempel gränsen mot Finland i norr skär tvärs igenom finskspråkiga områden – det naturliga vore att Finland sträckte sig ner en bra bit in i Sverige och att Jämtland förblev norskt. Det är mycket närmare till Trondheim än till Stockholm och den gamla handelsrepubliken Gotland kunde mycket väl vara en autonom ö, ungefär som Åland är i dag.

Herman Lindqvist